

USVOJENI TEKSTOVI

P9_TA(2019)0019

Iran, u prvom redu položaj boraca za prava žena i zatvorenih državljana EU-a s dvojnim državljanstvom

Rezolucija Europskog parlamenta od 19. rujna 2019. o Iranu, posebno o položaju boraca za prava žena i zatvaranju državljana EU-a s dvojnim državljanstvom ((2019/2823(RSP))(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Iranu, posebno one od 14. ožujka 2019. o Iranu, posebno o slučaju branitelja ljudskih prava¹, od 13. prosinca 2018. o Iranu, posebno o slučaju Nasrin Sotoudeh², od 31. svibnja 2018. o položaju osoba koje su zatvorene u Iranu i imaju dvojno državljanstvo Irana i države članice EU-a³, od 25. listopada 2016. o strategiji EU-a prema Iranu nakon nuklearnog sporazuma⁴, od 3. travnja 2014. o strategiji EU-a prema Iranu⁵, od 8. listopada 2015. o smrtnoj kazni⁶ i od 17. studenoga 2011. o nedavnim slučajevima kršenja ljudskih prava u Iranu⁷,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća o Iranu od 4. veljače 2019. i Provedbenu uredbu Vijeća (EU) 2019/560 od 8. travnja 2019. o provedbi Uredbe (EU) br. 359/2011 o mjerama ograničavanja protiv određenih osoba, subjekata i tijela s obzirom na stanje u Iranu, kojima se mjere ograničavanja u vezi s teškim kršenjima ljudskih prava u Iranu produžuju za jednu godinu do 13. travnja 2020.⁸,
- uzimajući u obzir izvješće Glavnog tajnika UN-a o stanju ljudskih prava u Islamskoj Republici Iranu od 8. veljače 2019.,
- uzimajući u obzir izvješća posebnog izvjestitelja o stanju ljudskih prava u Islamskoj Republici Iranu iz rujna 2018., od 30. siječnja 2019. i 18. srpnja 2019. te njegovu izjavu od 16. kolovoza 2019. o pritvaranju i dugim zatvorskim kaznama dosuđenima Mojgan Keshavarz, Monireh Arabshahi i Yasaman Aryani, trima iranskim ženama proizvoljno pritvorenima zbog javnog prosvjedovanja protiv obveznog nošenja hidžaba,

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0204.

² Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0525.

³ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0231.

⁴ SL C 215, 19.6.2018., str. 86.

⁵ SL C 408, 30.11.2017., str. 39.

⁶ SL C 349, 17.10.2017., str. 41.

⁷ SL C 153 E, 31.5.2013., str. 157.

⁸ SL L 98, 9.4.2019., str. 1.

- uzimajući u obzir izjavu stručnjaka UN-a za ljudska prava od 29. studenoga 2018. pod nazivom „Iran treba zaštititi branitelje prava žena”;
 - uzimajući u obzir smjernice EU-a o smrtnoj kazni, mučenju, slobodi izražavanja na internetu i izvan njega te o braniteljima ljudskih prava,
 - uzimajući u obzir izjavu glasnogovornice Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD) od 12. ožujka 2019. o osuđujućoj presudi iranskoj odvjetnici za ljudska prava Nasrin Sotoudeh,
 - uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima iz 1948. godine,
 - uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966., čija je stranka i Iran,
 - uzimajući u obzir Rezoluciju Opće skupštine UN-a od 17. prosinca 2018. o stanju ljudskih prava u Islamskoj Republici Iranu,
 - uzimajući u obzir novi Strateški okvir i Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju, kojima je cilj da zaštita i praćenje stanja ljudskih prava budu u središtu svih politika EU-a,
 - uzimajući u obzir Skup načela UN-a za zaštitu svih osoba u bilo kojem obliku pritvora ili zatvora iz 1988.,
 - uzimajući u obzir Standardna minimalna pravila UN-a za postupanje sa zatvorenicima („Pravila Nelsona Mandele”) iz 2015.,
 - uzimajući u obzir Povelju o građanskim pravima iranskog predsjednika,
 - uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,
- A. budući da su iranski revolucionarni sudovi tijekom posljednjih mjeseci znatno povećali pritisak protiv mirnih činova otpora boraca za prava žena koji prosvjeduju protiv obveznog nošenja hidžaba, uključujući trajanje zatvorskih kazni; budući da su prema podacima UN-a iz 2018. zbog prosvjeda protiv obveznog nošenja hidžaba najmanje 32 osobe uhićene, dok je najmanje 10 osoba u zatvoru;
- B. budući da su iranske aktivistice Mojgan Keshavarz, Monireh Arabshahi i Yasaman Aryani proizvoljno pritvorene u travnju 2019. nakon što su objavile internetski videozapis u kojem se pojavljuju bez pokrivala za glavu i mirno prosvjeduju protiv iranskog zakona o obveznom nošenju hidžaba dok dijele cvijeće u podzemnoj željeznici u Teheranu 8. ožujka 2019. na Međunarodni dan žena; budući da je Sahar Khodayari, iranska žena koja je pritvorena zbog pokušaja da gleda nogometnu utakmicu na stadionu, počinila samoubojstvo spaljivanjem u znak prosvjeda zbog šestomjesečne zatvorske kazne koja joj je izrečena;
- C. budući da su u kolovozu 2019. Mojgan Keshavarz, Yasaman Aryani, Monireh Arabshahi i Sabi Kord-Afshari dosuđene kazne od 16 do 24 godine zatvora; budući da im je tijekom početne faze istrage uskraćen pristup odvjetnicima i da je njihovim pravnim zastupnicima navodno bilo zabranjeno zastupati ih na suđenju; budući da su njihove presude izravno povezane s njihovim mirnim ostvarivanjem prava na slobodu

izražavanja i okupljanja radi obrane rodne ravnopravnosti u Iranu;

- D. budući da je 27. kolovoza 2019. prvostupanjski sud osudio tri aktivistice za prava radnika – Sepideh Gholian, Sanaz Allahyari i Asal Mohammadi – na temelju optužbi koje su uključivale „sastajanje i tajno dogovaranje radi djelovanja protiv nacionalne sigurnosti”; budući da se 24. i 31. kolovoza pokazalo da su Marzieh Amiri i Atefeh Rangriz, dvije aktivistice za prava radnika koje su bili u pritvoru od svojeg uhićenja na mirnom prosvjedu na Dan rada, osuđene na 10 i pol godina zatvora i 148 udaraca bičem, odnosno 11 i pol godina zatvora i 74 udaraca bičem, na temelju optužbi koje uključuju „sastajanje i tajno dogovaranje radi djelovanja protiv nacionalne sigurnosti”, „propagandu protiv države” i „remećenje javnog reda”;
- E. budući da Iran nije ratificirao Konvenciju o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena koju je 1979. donijela Opća skupština UN-a; budući da Iran ima niz diskriminirajućih zakona, posebno u vezi s pravnim odredbama koje se odnose na osobni status;
- F. budući da se osobe s dvojnim državljanstvom EU-a i Irana i dalje uhićuju, da nakon uhićenja slijede produženi boravak u samici i ispitivanja bez zakonitog postupanja i poštenog suđenja te da im se dosuđuju duge zatvorske kazne na temelju nejasnih ili neodređenih optužbi u pogledu „nacionalne sigurnosti” i „špijunaže”, kao i da se provode kampanje ocrnjivanja uhićenih pojedinaca pod pokroviteljstvom države; budući da Iran ne priznaje dvojno državljanstvo, zbog čega strana veleposlanstva imaju ograničen pristup svojim državljanima s dvojnim državljanstvom;
- G. budući da je u Iranu u pritvoru najmanje šest osoba s dvojnim državljanstvom: Nazanin Zaghari-Ratcliffe, Ahmadreza Djalali, Kamal Ahmady, Kamran Ghaderi, Massud Mossaheb i Morad Tahbaz;
- H. budući da je Nazanin Zaghari-Ratcliffe, britansko-iranska državljanica koja je zaposlena u zakladi Thomson Reuters, nezakonito zatvorena u Iranu od 3. travnja 2016., da je nekoliko mjeseci bila nezakonito pritvorena i optužena za špijunažu te da joj je potom uskraćeno pravo na slobodno i pošteno suđenje; budući da joj je više puta uskraćeno liječenje, što je dovelo do pogoršanja njezina fizičkog i psihičkog zdravlja; budući da joj je nedavno uskraćen pristup međunarodnim telefonskim pozivima i da su joj obiteljski posjeti ograničeni na samo jednom mjesečno;
- I. budući da je od 11. kolovoza 2019. iransko-britanski socijalni antropolog Kameel Ahmady u pritvoru u Teheranu zbog neobjavljenih optužbi; budući da je poslovni čovjek Morad Tahbaz, koji ima iransko, britansko i američko državljanstvo, u siječnju 2018. pritvoren s najmanje devet aktivista za očuvanje okoliša u vezi s navodnom špijunažom;
- J. budući da Ahmadreza Djalali, švedskog znanstvenika i liječnika rođenog u Iranu, drže u zatvoru Evin od travnja 2016. i da mu je u listopadu 2017. na temelju navodnog iznuđenog priznanja izrečena smrtna kazna za špijunažu;
- K. budući da je Kamran Gaderi, koji posjeduje dvojno iransko-austrijsko državljanstvo, bio glavni direktor austrijskog IT poduzeća kada su ga agenti ministarstva za obavještajnu djelatnost uhitili po dolasku u međunarodnu zračnu luku Teheran 2. siječnja 2016. te da mu je izrečena desetogodišnja zatvorska kazna za „bavljenje špijunažom za neprijateljske države”;

- L. budući da je dobitnica Nagrade Saharov 2012., braniteljica ljudskih prava i odvjetnica Nasrin Sotudeh, 11. ožujka 2019. u odsutnosti osuđena na 38 godina zatvora i 148 udaraca bičem, među ostalim zbog svojeg rada na obrani žena optuženih za prosvjedovanje protiv obveznog hidžaba; budući da se više od milijun ljudi u lipnju pridružilo globalnoj kampanji kojom se traži da iranska vlada oslobodi gospođu Sotudeh;
 - M. budući da su Atena Demi i Golrok Ebrahimi Iraee u listopadu 2016. osuđene na šest godina zatvora; budući da su u rujnu 2019. njihovoj kazni dodane još dvije godine nakon što su optužene za „vrijeđanje vrhovnog vođe”; budući da je ta kazna navodno izrečena kao odmazda za prosvjede boraca za prava žena u zatvoru;
 - N. budući da postoje navodi o brojnim slučajevima neljudskih i ponižavajućih uvjeta, osobito u zatvoru Evin, te o nepostojanju odgovarajućeg pristupa zdravstvenoj skrbi pritvorenicima u Iranu, čime se krše Standardna minimalna pravila UN-a za postupanje sa zatvorenicima;
 - O. budući da se borci za ljudska prava, novinari, odvjetnici te ekološki, sindikalni i internetski aktivisti u Iranu i dalje suočavaju s uznemiravanjem, proizvoljnim uhićenjima, pritvaranjem i progonom zbog svojeg rada;
 - P. budući da vlasti i dalje kriminaliziraju aktivizam za ljudska prava i da se koriste člankom 18. iranskog Zakona o kaznenom postupku kako bi ograničile pristup pritvorenika odvjetniku po vlastitom izboru i uskratile im konzularnu pomoć; budući da ne postoje neovisni mehanizmi za jamčenje odgovornosti u pravosuđu;
 - Q. budući da je EU usvojio restriktivne mjere povezane s povredama ljudskih prava, uključujući zamrzavanje imovine i zabranu izdavanja viza za pojedince i subjekte odgovorne za teške povrede ljudskih prava, kao i zabranu izvoza u Iran opreme koja bi se mogla koristiti za internu represiju i opreme za praćenje telekomunikacija; budući da se te mjere redovito ažuriraju i da su i dalje na snazi;
 - R. budući da Iran i dalje često primjenjuje smrtnu kaznu; budući da Narges Mohamadi, dobitnica Nagrade Per Anger, trenutačno služi šesnaestogodišnju kaznu zbog svoje kampanje za ukidanje smrtne kazne i suradnje s dobitnicom Nobelove nagrade Širin Ebadi;
1. poziva iranske vlasti da ponište sve navedene presude te da smjesta i bezuvjetno puste na slobodu Mojgan Kešavarz, Jasaman Arjani, Monireh Arabshahi, Sabu Kord-Afšari i Atenu Demi, braniteljice prava žena koje su prosvjedovale protiv obveznog hidžaba; također poziva na puštanje na slobodu Nasrin Sotudeh, Narges Mohamadi, Sepideh Golian, Sanaz Alahjari, Asal Mohamadi, Marzieh Amiri i Atefeh Rangriz te svih boraca za ljudska prava koji su zatvoreni i osuđeni samo zbog korištenja svojih prava na slobodu izražavanja, udruživanja i mirnog okupljanja;
 2. najoštrije osuđuje kontinuiranu represiju nad ženama zbog protivljenja obveznom nošenju pokrivala i korištenja prava na slobodu izražavanja, udruživanja i mirnog okupljanja; poziva iransku vladu da poštuje slobodu Iranki da same odlučuju o tome kako će se odijevati;
 3. naglašava da iranske vlasti moraju u svim okolnostima osigurati da borci za ljudska

prava, odvjetnici i novinari mogu obavljati svoj posao bez prijetnji, zastrašivanja i ometanja te traži od iranskog pravosuđa da ih prestane neprekidno uznemiravati; apelira na iransko pravosuđe da prekine cenzuru na internetu i da poštuje univerzalna ljudska prava svih osoba, posebno pravo na slobodu izražavanja na internetu i izvan njega;

4. pohvaljuje i podupire Iranke koje se bore za ljudska prava i nastavljaju to činiti unatoč teškoćama i osobnim posljedicama s kojima se suočavaju;
5. duboko žali što nema napretka u slučajevima osoba s dvojnim državljanstvom EU-a i Irana koje su pritvorene u Iranu; zahtijeva hitno i bezuvjetno puštanje na slobodu svih osoba s dvojnim državljanstvom EU-a i Irana, uključujući Nazanin Zagari-Ratcliffe, Ahmadreru Džalalija, Kamrana Gaderija, Masuda Mosaheba i Morada Tabaza, koji su trenutačno pritvoreni u iranskim zatvorima, osim ako im se ponovi suđenje u skladu s međunarodnim standardima; osuđuje kontinuiranu praksu iranskog pravosuđa koje nakon nepoštenih suđenja izriče zatvorske kazne osobama s dvojnim državljanstvom EU-a i Irana;
6. apelira na iranske vlasti da bez odlaganja uspostave suradnju s veleposlanstvima država članica EU-a u Teheranu kako bi omogućile izradu sveobuhvatnog popisa osoba s dvojnim državljanstvom EU-a i Irana koje se trenutačno nalaze u iranskim zatvorima te pomno praćenje svakog pojedinačnog slučaja s obzirom na to da su sigurnost građana i zaštita njihovih temeljnih prava od najveće važnosti za EU;
7. apelira na iranske vlasti da revidiraju pravne odredbe kojima se diskriminiraju žene, osobito one koje se odnose na njihov osobni status; pozdravlja činjenicu da je u iranskom parlamentu predložen nacrt zakona o zaštiti žena od nasilja te ističe potrebu za sveobuhvatnim zakonodavstvom kojim bi se konkretno definirali i kriminalizirali svi oblici rodno uvjetovanog nasilja nad ženama;
8. poziva iranske vlasti da zajamče ženama pristup na sve stadione, bez diskriminacije ili opasnosti od progona;
9. ponovno poziva iranske vlasti da izmijene članak 48. iranskog Zakona o kaznenom postupku kako bi se osiguralo da optuženici imaju pravo na to da ih zastupa odvjetnik po njihovu izboru te pravo na pravedno suđenje, u skladu s obvezama Irana prema Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima;
10. poziva iranski parlament da izmijeni zakone o kaznenim djelima protiv nacionalne sigurnosti koji se redovito koriste za progon boraca za ljudska prava, novinara, ekoloških i sindikalnih aktivista te pripadnika vjerskih i etničkih manjina te koji su u suprotnosti s Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima, koji je Iran ratificirao;
11. osuđuje kontinuiranu praksu namjernog uskraćivanja zdravstvene skrbi zatvorenicima; žali zbog sustavnog mučenja u iranskim zatvorima te poziva na to da se smjesta ukinu svi oblici mučenja i lošeg postupanja prema svim zatvorenicima; osuđuje praksu uskraćivanja pristupa telefonskim pozivima i obiteljskih posjeta zatvorenicima;
12. apelira na iranske vlasti da osiguraju bezrezervnu i potpunu provedbu Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, čiji je Iran potpisnik; apelira na Iran da se pridržava Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacije žena;

13. prima na znanje izmjene zakona o trgovini drogom, kojima bi se trebao smanjiti broj smrtnih kazni;
14. oštro osuđuje primjenu smrtne kazne, uključujući njezinu primjenu nad maloljetnim počiniteljima; poziva iranske vlasti na hitno uvođenje moratorija na smrtnu kaznu kao bitnog koraka prema njezinu ukidanju;
15. poziva Iran da surađuje s posebnim izvjestiteljem UN-a o stanju ljudskih prava u Iranu, među ostalim, omogućavanjem njegova ulaska u zemlju;
16. potiče snažnu koordinaciju među veleposlanstvima EU-a akreditiranim u Teheranu; apelira na sve države članice čiji se diplomati nalaze u Teheranu da se koriste mehanizmima predviđenim u smjernicama EU-a za borbu za ljudska prava kako bi pružile potporu tim osobama, osobito borcima za prava žena i osobama s dvojnim državljanstvom EU-a i Irana, među ostalim, preko javnih izjava, diplomatskih postupaka, praćenjem suđenja i posjećivanjem zatvora;
17. poziva EU, uključujući potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, da tijekom bilateralnih i multilateralnih susreta s iranskim vlastima nastave otvarati pitanja ljudskih prava te da u tu svrhu iskoriste sve planirane dogovore s iranskim vlastima, osobito u kontekstu političkog dijaloga EU-a i Irana na visokoj razini;
18. poziva ESVD da izvijesti o mjerama koje se poduzimaju u vezi s prethodnim rezolucijama Parlamenta o Iranu;
19. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjednici Komisije / Visokoj predstavnici Unije za vanjsku i sigurnosnu politiku, vladama i parlamentima država članica, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda i Vladi i parlamentu Irana.